2016D02249

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken inzake **Reactie op de motie van het lid Ten Broeke over richtsnoeren voor een etiketteringsbeleid voor de herkomst van producten (Kamerstuk 23 432, nr. 418)**.

De voorzitter van de commissie,
Eijsink

De griffier van de commissie,
Van Toor

Nr.	Vraag
1	In hoeveel besprekingen met de Israëlische regering is het kabinet te verstaan gegeven dat de Europese inspanningen ten behoeve van nieuwe etiketteringsrichtsnoeren niet bevorderlijk zijn voor de betrekkingen tussen Israël en de Europese Unie en diens rol in het vredesproces?
2	Welke positie heeft de Nederlandse regering ingenomen ten opzichte van de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie dat het als «Marokkaans» etiketteren van producten uit de Westelijke Sahara, die mede dankzij het vrijhandelsakkoord met Marokko makkelijker kunnen worden verkocht in de Europese Unie, illegaal is en in het bijzonder ten opzichte van het besluit van Hoge Vertegenwoordiger Mogherini om tegen deze uitspraak in beroep te gaan? Hoe verhoudt deze gang van zaken en de Nederlandse positie hierin zich tot het dictum en de geest van de motie-Ten Broeke, die ook tot correcte etikettering van producten uit de Westelijke Sahara zou moeten leiden?
3	Uit de Raadsconclusies van de laatste Raad Buitenlandse Zaken (18 januari jl.) valt op te maken dat het etiketteren van producten uit nederzettingen, hoewel van een boycot geen sprake is, wel degelijk bedoeld is als een politiek drukmiddel en niet enkel als maatregel in het kader van geografische verduidelijking en transparantie voor consumenten. Hoe verhoudt deze passage uit de Raadsconclusies zich tegenover uw eerdere uitspraken inzake de nieuwe etiketteringsrichtsnoeren?
4	Hoe zullen de daartoe uitgeruste diensten er concreet op toezien dat producten uit de nederzettingen in Palestijns gebied ook als zodanig zijn aangemerkt? Komen hier extra financiële middelen voor vrij?
5	Op welke wijze kan en/of gaat Israël medewerking verlenen aan de interpretatieve mededeling? Is dat nodig dan wel wenselijk?
6	Voeren alle EU-landen de interpretatieve mededeling uit?
7	Kunt u voorbeelden noemen hoe de EU de scheidslijn tussen Israël en Palestina duidelijker aan kan brengen, zoals vastgelegd in EU-raadsconclusies?
8	Doet Nederland voorstellen om de scheidslijn tussen Israël en Palestina duidelijker aan te brengen? Zo ja, welke?
9	Kunt u een overzicht geven van alle de gebieden die krachtens het internationaal recht bezet of illegaal geannexeerd zijn?
10	Kunt u, met uitzondering van de illegale Israëlische nederzettingen, een overzicht geven van de tot nu toe bilateraal of Europees genomen maatregelen betreffende de import uit en export naar gebieden die krachtens het internationaal recht bezet of illegaal geannexeerd zijn, waaronder de Krim?
11	Is het juist dat Nederlandse bedrijven en/of brancheorganisaties al jaren geleden hebben aangedrongen op een verduidelijking van de correcte toepassing van geldende EU-regelgeving inzake etikettering op producten uit de door Israël bezette Palestijnse gebieden?
12	Is het juist dat producten uit illegale Israëlische nederzettingen vóór publicatie van de EU etiketteringsrichtsnoeren vaak onjuist geëtiketteerd waren en Nederlandse consumenten over de herkomst ervan op grote schaal werden misleid, in strijd met geldende EU-regelgeving inzake etikettering?
13	Is het juist dat drie EU-lidstaten (Groot-Brittannië, Denemarken, België) eerder etiketteringsrichtsnoeren voor producten uit de door Israël bezette Palestijnse gebieden hebben gepubliceerd en deze succesvol in de betreffende landen zijn geïmplementeerd? Zo ja, waarom heeft Nederland dat niet gedaan, niet op nationaal niveau noch in Benelux-verband?

Nr.	Vraag
14	Klopt het dat de EU etiketteringsrichtsnoeren voor producten uit de door Israël bezette Palestijnse gebieden voortvloeien uit collectieve Europese standpunten die door alle EU-lidstaten herhaaldelijk en nadrukkelijk zijn gesteund?
15	Klopt het dat een meerderheid van EU-lidstaten, waaronder Nederland, in 2015 bij de Europese Commissie nog eens heeft aangedrongen op publicatie van etiketteringsrichtsnoeren voor producten uit de door Israël bezette Palestijnse gebieden?
16	Waarom heeft het zo lang geduurd tot de EU etiketteringsrichtsnoeren voor producten uit de door Israël bezette Palestijnse gebieden heeft gepubliceerd?
17	Is het juist dat de EU-lidstaten verantwoordelijk zijn voor de naleving en handhaving van regelgeving inzake etikettering en dat het daarom wenselijk en noodzakelijk was dat de Nederlandse overheid de EU etiketteringsrichtsnoeren voor producten uit de door Israël bezette Palestijnse gebieden zo spoedig mogelijk nationaal heeft bekendgemaakt, onder meer via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland?
18	Hoe heeft de Israëlische regering op de publicatie van de Europese etiketteringsrichtsnoeren voor producten uit de door Israël bezette Palestijnse gebieden gereageerd?
19	Waarom legt de EU aan producten uit Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied geen invoerverbod op, zoals wel is gebeurd bij producten afkomstig uit gebieden in de Oekraïne die Rusland bezet houdt?
20	Is het juist dat de EU veel meer producten uit illegale Israëlische nederzettingen importeert dan van Palestijnse boeren en bedrijven in de bezette Palestijnse gebieden? Zo ja, hoe verklaart u dat?
21	Is het juist dat de aanwezigheid en uitbreiding van nederzettingen de Palestijnse economie jaarlijks voor miljarden aan schade toebrengt en zodoende bijdraagt aan grote armoede en hoge werkeloosheid onder Palestijnen?
22	Op welke wijze wilt u controleren dat halffabrikaten van producten uit de illegale nederzettingen worden gemengd met producten uit Israël binnen de grenzen van 1967? Deelt u de opvatting dat een dergelijke controle noodzakelijk is om te voldoen aan punt 8 van de RBZ-raadsconclusies van 18 januari 2016, waarbij het volgende is gesteld; «The EU expresses its commitment to ensure that – inline with international law – all agreements between the State of Israel and the EU must unequivocally and explicitly indicate their inapplicability to the territories occupied by Israel in 1967»? http://www.consilium.europa.eu/en/press/. Zo ja, hoe gaat u die controle uitvoeren? Indien neen, waarom niet?
23	Deelt u de opvatting dat de nederzettingen een belangrijk en integraal onderdeel zijn van delen van de Israëlische financiële sector, die hypotheken verschaft, leningen en garanties verstrekt aan gemeentelijke autoriteiten in de illegale nederzettingen? Deelt u de opvatting dat ook hier punt 8 van de raadsconclusies van 18 januari 2016 geldt? Indien neen, waarom niet?
24	Deelt u de opvatting dat Israëlische banken ook een cruciale rol spelen in het financieren van de door Israëlische staat gesteunde overdracht van land, bouw en zakelijke activiteiten die de nederzettingen scheppen en onderhouden? Indien neen, waarom niet?
25	Kunt u de Kamer melden wat uw mogelijkheden zijn om de Raadsconclusies van 18 januari 2016 om de ketenaansprakelijkheid ten aanzien van de financiering van nederzettingen via de Israëlische financiële sector verder uit te werken?

Nr.	Vraag
26	Herinnert u zich de opvattingen van 14 maart 2014 in de brief «Toezegging naar aanleiding van het Algemeen Overleg van 12 februari 2014: Bezoek Kabinet aan de Palestijnse Gebieden en Israël», dat institutionele beleggers werk moeten maken van due diligence inzake illegale nederzettingen? Deelt u derhalve de opvatting dat het kabinet in het licht van raadsconclusie 8 van 18 januari 2016 de Nederlandse financiële sector erop moet wijzen dat het indirect financieren van nederzettingen niet geoorloofd is?
27	Deelt u de analyse dat Nederlandse of Europese banken als gevolg hun werk in Israël of met de Israëlische financiële sector gemakkelijk kunnen bijdragen aan kapitaal dat Israëlische bedrijven, instellingen of organisaties kunnen besteden aan onderhoud en uitbreiding van de nederzettingen? Indien neen, waarom niet? Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot het differentiëringsbeleid?
28	Bent u bereid te doen onderzoeken in hoeverre de Nederlandse financiële sector via de Israëlische financiële sector verwant is met de nederzettingen? Deelt u de opvattingen dat ook deze verwantschap onderwerp van het differentiëringsbeleid moet zijn? Indien ja, hoe gaat u dat uitwerken? Indien neen, waarom niet?
29	Deelt u de mening dat het Nederlandse ontmoedigingsbeleid ook van toepassing moet zijn op Nederlandse investeringen die via Israëlische bedrijven en financiële instellingen aan nederzettingen ten goede komen? Zo ja, wanneer en hoe maakt u dat bekend aan de Nederlandse financiële instellingen?
30	Deelt u de opvatting dat het Europees-Israëlische financiële wereld niet verder mag integreren zolang de bezetting voortduurt en omdat Israëlische banken cruciaal zijn om kredieten en diensten aan de nederzettingen te verstrekken? Indien neen, waarom niet?
31	Bent u bereid Europese filialen van Israëlische banken in Nederland en de EU aan een vergunningenstelsel te onderwerpen waarbij voorkomen wordt dat hier aangeworven tegoeden worden besteed aan illegale nederzettingen omdat daarmee internationaal recht wordt geschonden en inbreuk wordt gemaakt op het differentiëringsbeleid van de EU? Indien neen, waarom niet? Zo ja, op welke wijze zal dat gebeuren?
32	Bent u bereid financiële steun vanuit Nederland aan de nederzettingen te verbieden? Indien neen, waarom niet?
33	Bent u bereid de geldigheid van officiële documenten van Israëlische autoriteiten in de nederzettingen ongedaan te maken? Zo ja, op welke wijze zult u dat vorm geven? Indien neen, waarom niet?
34	Bent u bereid de samenwerking met Israël in geannexeerd Oost-Jeruzalem te beëindigen? Indien neen, waarom niet?
35	Kunt u aangeven wat de gevolgen van het differentiëringsbeleid zijn voor Nederlanders met ook de Israëlische nationaliteit die in de nederzettingen wonen en/of werken?
36	Bent u bereid dit voorjaar een overleg met Nederlandse vertegenwoordigers van het bedrijfsleven (VNO/NCW en anderen) te organiseren om de differentiëringsmaatregelen uit te leggen en te bepleiten? Bent u bereid daarbij samen te werken met vakbonden en organisaties ter bevordering van maatschappelijk verantwoord ondernemen en relevante ngo's? Zo ja, met welke precieze inzet zult u dat doen en op welke termijn meent u dit doorgang te kunnen laten krijgen? Indien neen, waarom niet?
37	Klopt het dat de etiketteringsrichtlijn van de EU zich alleen richt tegen de illegaal door Israël bezette gebieden, en maar liefst 200 territoriale disputen wereldwijd buiten beschouwing laat? Zo ja, hoe beoordeelt u dit, ook in het licht van het feit dat Israël de EU beschuldigt van «hypocrisie» en een «dubbele standaard»?

Nr.	Vraag
38	Hoe beoordeelt u de officiële reactie van de Israëlische premier Netanyahu (http://mfa.gov.il/MFA/PressRoom/2015/Pages/PM-Netanyahu-responds-to-EU-decision-regarding-product-labeling-11-November-2015.aspx) op de etiketteringsrichtlijn van de EU?
39	Welke gevolgen heeft de etiketteringsrichtlijn voor de relatie tussen de EU en Israël? Zijn er negatieve effecten voor de «leverage» van de EU en door het kabinet bepleite grotere rol van de EU in het MOVP?
40	Vindt u de implementatie van de etiketteringsrichtlijn van de EU primair een kwestie van consumentenvoorlichting en het verschaffen van duidelijkheid richting het bedrijfsleven, of betreft het volgens u daarenboven een gevoelige buitenlands politieke kwestie?
41	Bent u bereid nationale richtlijnen op te stellen over de etikettering van producten uit andere illegaal bezette gebieden, zoals de Krim, Noord-Cyprus en de Westelijke Sahara? Zo nee, waarom niet?
42	Klopt het dat Nederland als eerste land overgegaan is tot implementatie van de EU-richtlijn, na het publiceren van de interpretatieve mededeling door de Europese Commissie? Zo ja, waarom? Zo nee, welke landen waren eerder dan Nederland?
43	Bent u, nu er naar uw eigen zeggen «binnen de Europese Unie geen draagvlak is voor etikettering van producten uit de Westelijke Sahara» (begrotingsdebat 19 november 2015) bereid hiertoe nationaal over te gaan? Zo nee, waarom niet?
44	Klopt het dat het kabinet op de ochtend van 19 november 2015, de dag waarop het tweede deel van het plenaire debat over de begroting Buitenlandse Zaken plaatsvond, over is gegaan tot implementatie van de richtlijn oneerlijke handelspraktijken, door dit die ochtend op de website van het Ministerie van Economische Zaken te plaatsen? Waarom heeft het kabinet het begrotingsdebat niet afgewacht, waar te verwachten viel dat de etikettering onderwerp van debat zou zijn, gezien de inbreng van fracties in eerste termijn, de vragen die Kamerbreed leefden en blijkens ook de drie moties die vervolgens ingediend zijn over de etikettering?
45	In hoeverre is er overleg en afstemming geweest op ministerieel niveau tussen de ministers van Buitenlandse Zaken en Economische Zaken over de timing van het plaatsen van de etiketteringsrichtsnoeren op de website van het Ministerie van Economische Zaken, te weten op de ochtend van de dag waarop het tweede deel van het plenaire debat over de begroting Buitenlandse Zaken plaatsvond?
46	Erkent u dat met de implementatie van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken, nog vóór aanvang van het tweede deel van het debat over de begroting Buitenlandse Zaken, de Kamer voor een voldongen feit is geplaatst? In hoeverre is de implementatie ongedaan te maken?
47	Heeft u de Kamer vooraf per brief geïnformeerd over de precieze timing van de implementatie van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken, zodat nog een gedachtewisseling met de Kamer mogelijk was? Zo nee, waarom niet?
48	Is het etiketteren van producten uit de illegaal door Marokko bezette Westelijke Sahara in strijd met de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken, of biedt de richtlijn daar juist alle ruimte toe?

Nr.	Vraag
49	Wat zijn de gevolgen van de snelle implementatie van de EU-richtlijn door Nederland, vrijwel direct na het publiceren van de interpretatieve mededeling door de Europese Commissie, voor de bilaterale betrekkingen met Israël, nu andere EU-landen bedenkingen hebben en vanwege de gevoeligheden voorlopig nog niet tot implementatie overgaan? Hoe heeft Israël richting Nederland gereageerd?
50	Bij welke Minister lag de regie bij de implementatie van de richtlijn oneerlijke handelspraktijken? Vindt u dat het voortouw had moeten liggen bij de Minister van Buitenlandse Zaken, gezien de diplomatieke en politieke gevoeligheden?
51	De motie-Ten Broeke verplicht het kabinet zich in te spannen voor richtsnoeren voor producten uit alle gebieden die krachtens het internationaal recht bezet of illegaal geannexeerd zijn. Welke gebieden zouden volgens het kabinet en/of de Europese Unie vanuit een internationaalrechtelijk perspectief als «bezet» of «illegaal geannexeerd» moeten worden aangemerkt? Kunt u de Kamer van een overzicht voorzien, met een onderscheid tussen «bezet» en «illegaal geannexeerd»?
52	Zijn er gebieden die de facto bezet of geannexeerd zijn maar om bijvoorbeeld politieke redenen (nog) niet als zodanig worden aangemerkt? Zo ja, worden er inspanningen verricht om deze gebieden te kwalificeren op een manier die recht doet aan volkenrechtelijke standaarden?
53	Bestaat er een verschil van inzicht tussen het kabinet en de Europese Unie over welke gebieden bezet of illegaal geannexeerd zijn? Zo ja, over welke gebieden en waarom?
54	Kunt u aangeven wat het kabinet sinds de Kamer de motie-Ten Broeke heeft aangenomen in Europees verband heeft ondernomen om etiketteringsbeleid vorm te geven conform het dictum van deze motie?
55	Is er een tijdlijn gemaakt waarin de te nemen stappen zijn verwerkt? Zo ja, kunt u deze tijdlijn met de Kamer delen?
56	Er waren geruchten dat Nederland in voorbereiding van de Raad Buitenlandse Zaken van 14 december 2015 een ongebruikelijk felle positie heeft ingenomen inzake etikettering en aandrong op ferme Raadsconclusies over dit onderwerp. Welke positie heeft de Nederlandse regering in de voorbereidende bijeenkomsten van deze Raad Buitenlandse Zaken ingenomen? En welke positie heeft de Nederlandse regering in de voorbereidende bijeenkomsten van de Raad Buitenlandse Zaken van 18 januari jl. ingenomen? Graag een uitgebreide toelichting.